

Provinciale Staten

Clustercode RMT
Ons kenmerk DOC-00783464
Bijlage(n) -

Uw kenmerk -
Maastricht 27 mei 2025
Verzonden 27 mei 2025

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : J. Huizing
Fractie : BBB
Inzake : Aangrenzende windturbine projecten - vervolgvragen

Per brief van 6-05-2025 is de beantwoording van deze schriftelijke vragen verdaagd met 30 dagen na afloop van de oorspronkelijke beantwoordingstermijn. Reden hiervoor was de zeer specifieke (juridische) aard van de schriftelijke vragen over de uitleg van het Grenstractaat van Meppen. Omwille van een zorgvuldige beantwoording van de vragen is daarom tevens extern juridisch advies ingewonnen. Onderstaande beantwoording is voorgelegd aan mevr. mr. Y Denissen. Zij is een deskundige op het gebied van het Duits omgevingsrecht en heeft ervaring met (windturbine)projecten in het Nederlands-Duits grensgebied. Mevr. Denissen onderschrijft de argumentatie en conclusie zoals verwoord in de beantwoording.

Vraag 1.

Bent u het met ons eens, dat vanwege bovengenoemd protocol inzake de gevolgen van de duitse eenwording het Grenstractaat van Meppen ook van toepassing is op de Nederlands-Duitse grens voor het gebied van de provincie Limburg? Zo nee, waarom niet?

Antwoord.

Wij hebben kennisgenomen van het door u aangehaalde Protocol tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland d.d. 25 jan. 1994 (Trb. 1994, 81) en de in dat verband aan de Eerste en Tweede Kamer gestuurde brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 13 mei 1994 met bijbehorende toelichtende nota.

Het Protocol en de brief vermelden inderdaad dat de in Bijlage I opgenomen verdragen, waaronder het Grenstractaat van Meppen (hierna: 'Grenstractaat'), in ongewijzigde vorm van toepassing zijn op het gehele grondgebied van de Bondsrepubliek Duitsland. Uw conclusie dat het Grenstractaat óók is gaan gelden op de Nederlands-Duitse grens voor het gebied van de provincie Limburg delen wij echter niet. Reden hiervan is de aanleiding en het doel van het Protocol én de in het Grenstractaat zelf reeds opgenomen geografische begrenzing van haar werkingssfeer.

Aanleiding destijds voor het opstellen van het Protocol was de vraag of er - in het kader van de vereniging van de BRD en de DDR - tussen Nederland en de BRD verdragen waren, waarvan het van toepassing worden op het gehele verenigde Duitsland op bezwaren zou stuiten of dat deze vanwege deze vereniging gewijzigd dienden te worden. Na de vereniging in 1990 was het grondgebied van de juridische entiteit Bondsrepubliek Duitsland immers aanzienlijk vergroot. Het Grenstractaat zelf bevat echter reeds een impliciete geografische begrenzing van haar werkingssfeer: het geldt alleen voor de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel. Dit was reeds het geval vóór de Duitse eenwording. De formulering in het Protocol 'zijn zij in ongewijzigde vorm (...) van toepassing op het gehele grondgebied van de Bondsrepubliek Duitsland' lijkt in zoverre dan ook wat 'ongelukkig' gekozen als het gaat om verdragen die op dat moment reeds een impliciete geografische clause bevatten, zoals het Grenstractaat van Meppen. Bij een letterlijke interpretatie kan er frictie ontstaan tussen de geografische clause en het gehele grondgebied, terwijl het Protocol spreekt van 'in ongewijzigde vorm'. Wij interpreteren bovenstaande formulering in het Protocol als: 'geldend voor de gehele Bondsrepubliek Duitsland als juridische entiteit na de eenwording'.

Het Grenstractaat van Meppen kan zonder aanpassing gelden voor de gehele Bondsrepubliek Duitsland als juridische entiteit na de vereniging, omdat het Grenstractaat zelf de werking binnen de juridische entiteit impliciet beperkt tot de Nederlands-Duitse grens van de provincie Groningen, Drenthe en Overijssel. Bij een uitbreiding van de geografische werkingssfeer van het Grenstractaat (richting Gelderland en Limburg) kan ons inziens ook niet meer worden gesproken van het 'in ongewijzigde vorm van toepassing zijn'. De geografische werkingssfeer vormt immers een kernonderdeel van het Grenstractaat.

Vraag 2.

Indien uw antwoord op vraag 1 "ja" is bent u dan van mening, dat bij het ontbreken van andere afstandsnormen, het ter bescherming van Limburgse burgers redelijk is van de Bezirksregierung Köln te vragen de afstandsnorm uit Grenstractaat van Meppen te hanteren? Zo, nee, waarom niet?

Antwoord.

Aangezien het Grenstractaat van Meppen ons inziens niet van toepassing is op de provincie Limburg c.q. het Limburgs-Duits grensgebied (zie vraag 1), zien wij daarin ook geen (juridische) grondslag om de Bezirksregierung Köln te verzoeken om de in het Grenstractaat opgenomen afstandsnormen te hanteren.

In relatie tot de in de vraag aangehaalde bescherming van de Limburgse burgers, merken wij nog het volgende op. Zelfs als zou worden aangenomen dat het Grenscontractaat wel van toepassing is op het Limburgs-Duits grensgebied, dan nog kan het Grenscontractaat en de daarin opgenomen afstandsnormen niet worden ingeroepen met het oog op 'het behoud van een goede leefkwaliteit voor Limburgse burgers'. In het kader van een beroepszaak over een besluit tot de aanleg van een windpark in Coevorden (nabij de Duitse grens) heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State eerder uitgesproken dat artikel 5 van het Grenscontractaat (en de daarin opgenomen afstandsnormen) kennelijk niet de bedoeling heeft dergelijke belangen te beschermen. Gelet op artikel 1 van het Grenscontractaat is artikel 5 opgenomen om geschillen in verband met de locatie van de grens te beperken, aldus de Afdeling bestuursrechtspraak (zie ABRS 19 sept. 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3067). Het zgn. relativiteitsvereiste staat er dus aan in de weg om het besluit wegens gestelde strijd met het Grenscontractaat te vernietigen. Ingeval van beroepsprocedures over de plaatsing van windturbines binnen de zone van 376 meter aan de Duitse zijde van de grens, zal de Duitse bestuursrechter het Grenscontractaat naar verwachting op dezelfde manier uitleggen en eventuele (Nederlandse) beroepsgronden op dit punt op dezelfde wijze beoordelen.

Vraag 3.

Bent U bereid, gezien het voorgaande om de Bezirksregierung via de geëigende weg er op te wijzen, dat de Provincie Limburg verlangt, dat de Bezirksregierung de afstandsnorm van 376 meter in acht neemt uit het Grenscontractaat met betrekking tot de geplande windturbines en hier niet van af wenst te zien? Dit ongeacht andere afstandsnormen, waar in de zienswijze van 11 februari om gevraagd wordt. Zo nee, waarom niet?

Antwoord.

Tegen de achtergrond van de beantwoording van vraag 1 en 2 zien wij in het Protocol en het Grenscontractaat van Meppen geen juridisch basis om van de Bezirksregierung Köln te verlangen dat zij bij de plaatsing van windturbines de afstandsnorm van 376 meter tot de landsgrens aanhouden.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

College van Gedeputeerde Staten

Provincie Limburg

Postbus 5700

6202 MA Maastricht

Maastricht, 9 april 2025

Betreft: Aangrenzende windturbine projecten - vervolgvragen

Geachte College,

Dank voor de antwoorden op de eerdere vragen inzake “Aangrenzende windturbine projecten” in zijn algemeenheid en het “Teilplan Erneuerbare Energien (deelplan hernieuwbare energie) van Bezirksregierung Köln” meer in het bijzonder. En met name ook dat onverwijd een zienswijze is ingediend bij de Bezirksregierung Köln wordt erg op prijs gesteld, zeker ook door de betrokken burgers.

De vragen, die hier aan de orde zijn betreffen met name uw antwoorden op de vragen 11 en 12 inzake het al dan niet van toepassing zijn van het Grenstractaat van Meppen. Kort geschetst komt uw antwoord erop neer, dat het Grenstractaat weliswaar door opeenvolgende Verdragsvernieuwingen anno 2025 nog steeds van toepassing is, maar het Traktaat destijds is afgesloten voor de Grens tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Hannover en daarmee alleen toeziet op de Nederlands-Duitse grens voor de provincies Groningen, Drenthe en Overijssel en derhalve niet voor de grens zoals die verloopt tussen de provincies Gelderland en Limburg en Duitsland. Hier ziet het Grenstractaat van Aken van 1816 op toe.

Het antwoord op de vragen heeft de aandacht van specialisten op dit terrein getrokken en die stellen, dat het antwoord als zodanig wel correct is maar niet volledig aangezien klaarblijkelijk niet verder is gekeken dan de Verdragsherziening van 1960.

In januari 1994 is namelijk het Protocol van kracht geworden tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland inzake de gevolgen van de Duitse eenwording voor de bilaterale verdragsrelaties d.d. 25 januari 1994 (Trb. 1994, no. 81) ⁽¹⁾ deze regelt de territoriale werkingssfeer van de volkenrechtelijke verdragen die tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland voor 3 oktober 1990 van kracht waren, waaronder ook het Grenstractaat van Meppen.

Bij brief van 13 mei 1994 van de Minister van Buitenlandse Zaken (Kamerstukken II 1993/1994, 23730 (R 1503), no. 1) ⁽²⁾ is het Protocol overgelegd aan de Eerste en de Tweede Kamer der Staten-Generaal. De toelichtende nota bij deze brief vermeldt dat de inhoud van het Protocol volkenrechtelijk verbindend is voor beide staten en dat de vermelde verdragen die tussen het Koninkrijk en de BRD van kracht waren met ingang van de verenigingsdatum ongewijzigd van kracht zijn voor **het gehele Duitse territoire**.

⁽¹⁾ <https://verdragenbank.overheid.nl/nl/Verdrag/Details/005360>

⁽²⁾ <https://zoek.officiëlebeelden.nl/0000009803>

Nadat een overzicht was opgesteld van de van kracht zijnde bilaterale verdragen, is onderzocht of er verdragen waren waarvan het van toepassing worden op het gehele verenigde Duitsland op bezwaren zou stuiten en of die aangepast zouden moeten worden. Dit onderzoek leverde als resultaat op dat er met betrekking tot vrijwel alle tussen het Koninkrijk en de BRD van kracht zijnde verdragen geen enkel bezwaar bestond tegen gelding voor het gehele grondgebied van het verenigde Duitsland, zonder enige aanpassing, aldus nog steeds de toelichtende nota.

Derhalve moet ons inziens worden geconcludeerd dat (onder meer) het Grenstractaat van Meppen voor **het gehele grondgebied** van het verenigde Duitsland is gaan gelden.

Dit is aanleiding voor de volgende vragen:

1. Bent u het met ons eens, dat vanwege bovengenoemd protocol inzake de gevolgen van de duitse eenwording het Grenstractaat van Meppen ook van toepassing is op de Nederlands-Duitse grens voor het gebied van de provincie Limburg? Zo nee, waarom niet?
2. Indien uw antwoord op vraag 1 “ja” is bent u dan van mening, dat bij het ontbreken van andere afstandsnormen, het ter bescherming van Limburgse burgers redelijk is van de Bezirksregierung Köln te vragen de afstandsnorm uit Grenstractaat van Meppen te hanteren? Zo, nee, waarom niet?
3. Bent U bereid, gezien het voorgaande om de Bezirksregierung via de geëigende weg er op te wijzen, dat de Provincie Limburg verlangt, dat de Bezirksregierung de afstandsnorm van 376 meter in acht neemt uit het Grenstractaat met betrekking tot de geplande windturbines en hier niet van af wenst te zien? Dit ongeacht andere afstandsnormen, waar in de zienswijze van 11 februari om gevraagd wordt. Zo nee, waarom niet?

Wij zien de schriftelijke beantwoording van de vragen graag tegemoet binnen de gestelde termijn.

Namens de BBB fractie

John Huizing